

Η Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ το 2003

**Ενδιάμεση Αναθεώρηση
(Midterm Review)**

Από την Agenda 2000 στην «Ενδιάμεση Αναθεώρηση»

- ▶ Δημοσιονομικό πλαίσιο και προοπτικές – Αποφάσεις Συμβουλίου Κορυφής Βρυξελλών (Οκτ. 2002)
- ▶ Σταθεροποίηση εισοδήματος και εξασφάλιση σαφών προοπτικών για τους αγρότες
- ▶ Γεωργικές διαπραγματεύσεις στον ΠΟΕ
- ▶ Επικείμενη διεύρυνση
- ▶ Κοινωνικές απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, την ασφάλεια των τροφίμων, την ενίσχυση της ποιότητας, την ευζωία των ζώων
- ▶ Ανάγκη απλούστευσης της γεωργικής πολιτικής

Στόχοι της Agenda 2000 - Μεταρρύθμιση 2003

Προσανατολισμός προς την αγορά και ενίσχυση επιχειρηματικότητας

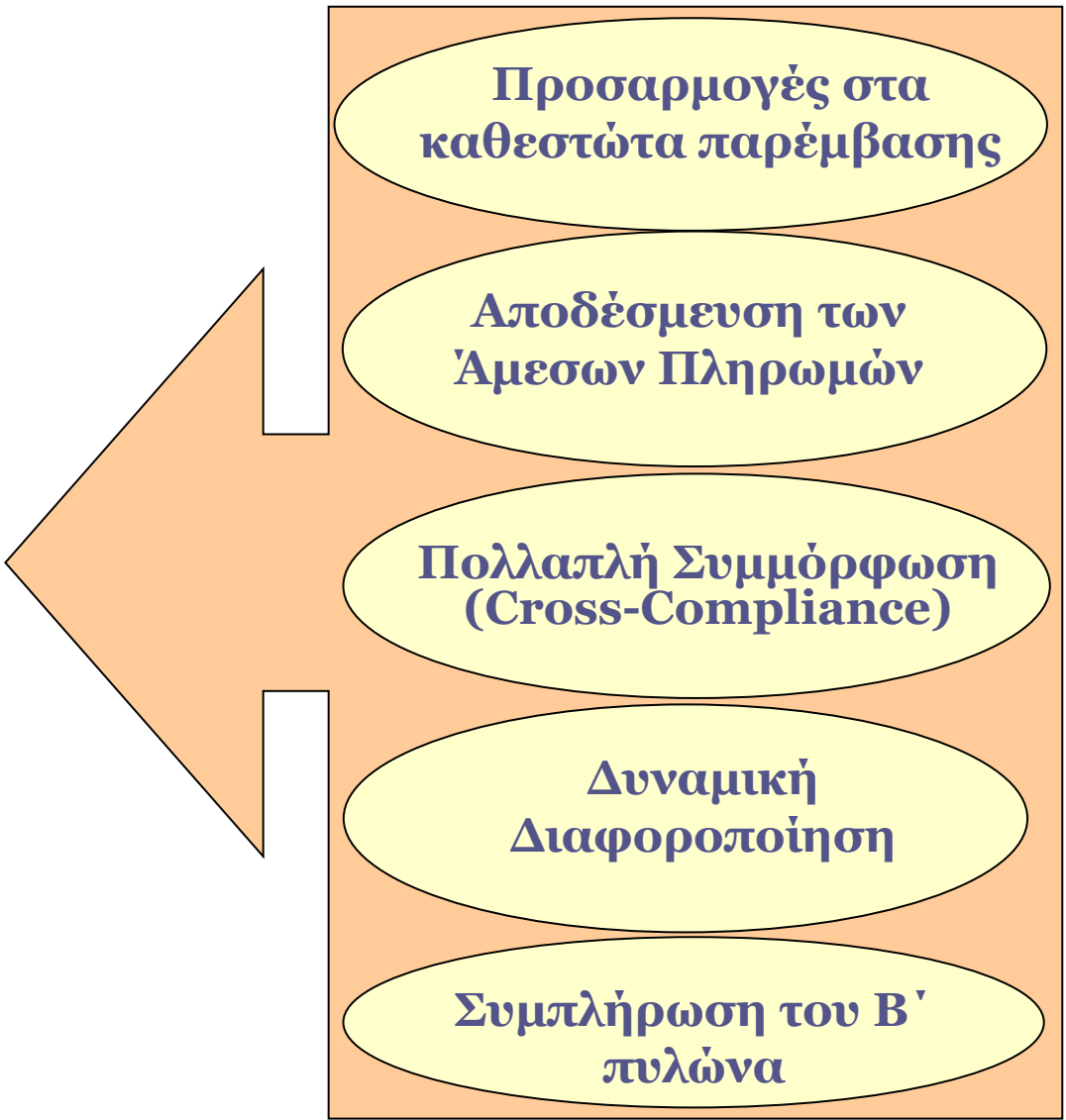
Σταθεροποίηση των Άμεσων Πληρωμών.

Σεβασμός προτύπων (περιβάλλον, ασφάλεια τροφίμων, ευζωία ζώων)

Καλύτερη ισορροπία στη στήριξη

Ενίσχυση της ανάπτυξης υπαίθρου

Απλοποίηση και αποκέντρωση

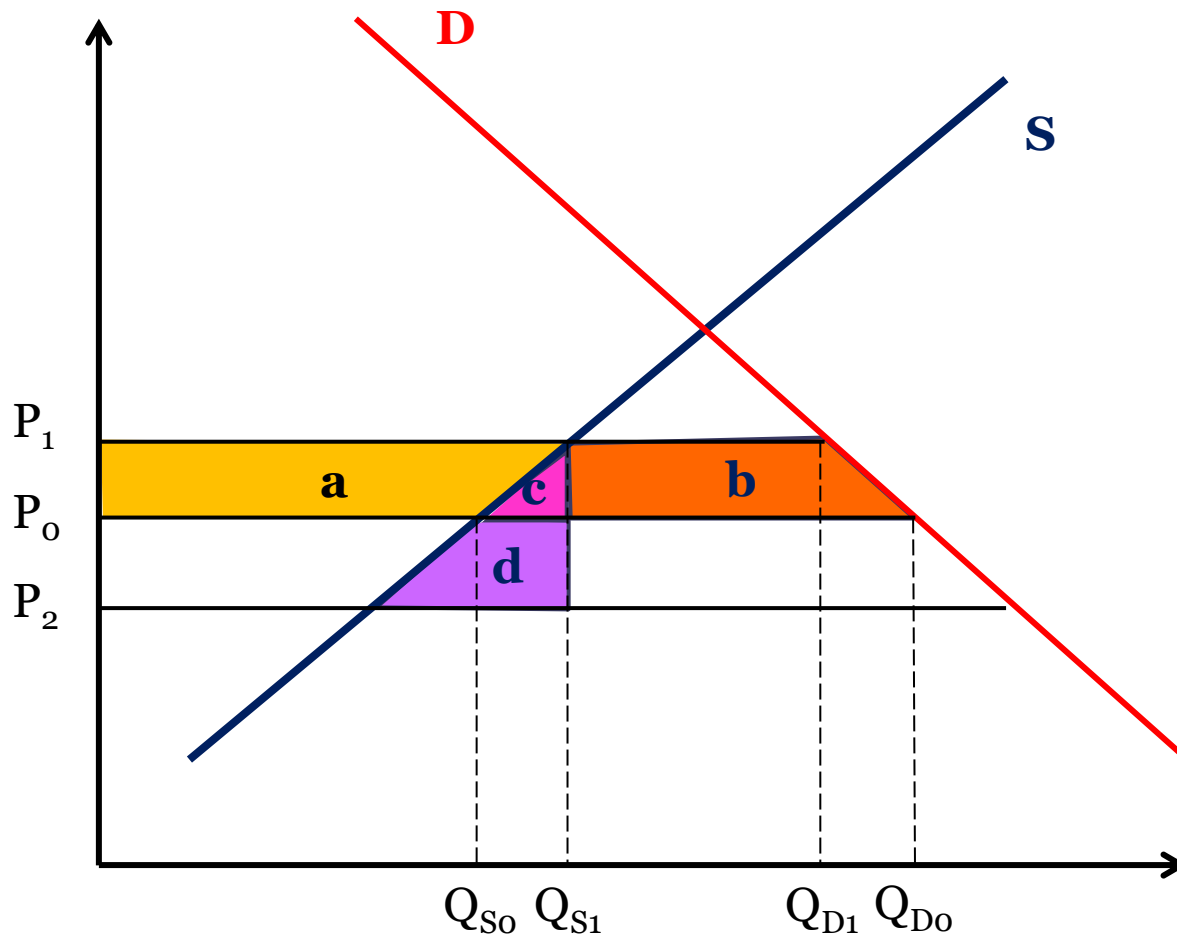
Τα νέα στοιχεία της νέας ΚΓΠ

- Ενιαία Αποδεδειγμένη Ενίσχυση (ΕΑΕ)
- Πρότυπα πολλαπλής συμμόρφωσης
- Διαφοροποίηση και δημοσιονομική πειθαρχία
- Εθνικό Σύστημα Παροχής συμβουλών
- Ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης

Ενιαία Αποδεδειγμένη Ενίσχυση

- ❖ Καταβολή των ενισχύσεων μέσω της καθιέρωσης της ενιαίας αποδεδειγμένης ενίσχυσης μη συνδεδεμένης με το είδος και το ύψος της παραγωγής.
- ❖ Προϊόντα: τα σιτηρά, οι ελαιούχοι σπόροι, τα πρωτεϊνούχα φυτά, τα όσπρια, το ρύζι (το 58% της χορηγούμενης ενίσχυσης), το ελαιόλαδο, ο καπνός, το βαμβάκι (το 65% της χορηγούμενης ενίσχυσης), τα ζαχαρότευτλα, τα αιγοπρόβατα, το βόειο κρέας, και το αγελαδινό γάλα
- ❖ Εκτός αποδέσμευσης: οπωροκηπευτικά, οι μπανάνες, οι σταφίδες, οι μεταξοσκώληκες και τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους

Ανάλυση του Μέτρου της ΕΑΕ

Μείωση πλεονάσματος
παραγωγού = $-a$
Αύξηση πλεονάσματος
καταναλωτή = $a+c+b$
Κοινωνικό αποτέλεσμα = $b+c$

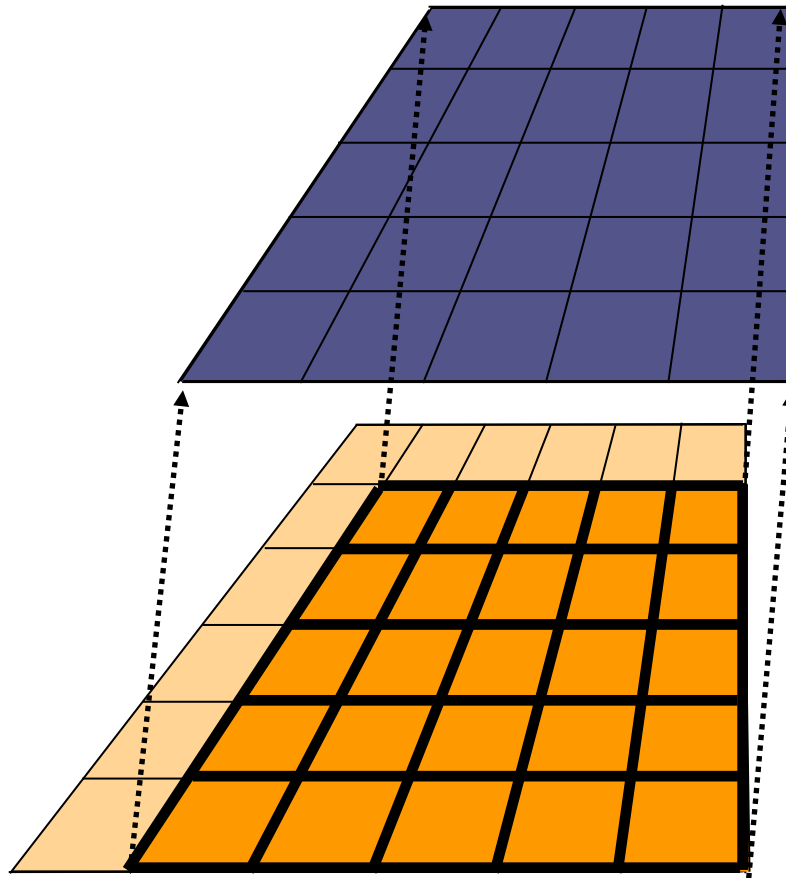
Με Στήριξη της τιμής:
Αύξηση του πλεονάσματος
παραγωγού = $+a$
Επιβάρυνση του προϋπολογισμού
= $-(a+c)$
Κοινωνικό αποτέλεσμα = $-c$

ΕΑΕ: οι παραγωγοί
αποζημιώνονται μόνο
κατά το εμβαδόν a που
αντιστοιχεί σε εισόδημα
που πραγματικά
απώλεσαν και όχι κατά
το εμβαδόν $a+c$.

Υπολογισμός της ΕΑΕ

- ✦ Υπεύθυνος φορέας: **ΟΠΕΚΕΠΕ**
- ✦ Περίοδος αναφοράς: **2000 – 2001 – 2002**
Πλην Ελαιολάδου: **1999 – 2002**
- ✦ **Έκταση αναφοράς:** μέσος όρος των στρεμμάτων που εκμεταλλεύτηκε ο παραγωγός την περίοδο αναφοράς.
- ✦ **Ποσό αναφοράς:** ο μέσος όρος των επιδοτήσεων που εισέπραξε ο παραγωγός τα έτη αναφοράς (γενικός ορισμός)
- ✦ Αριθμός ατομικών δικαιωμάτων = Έκταση αναφοράς

Ενιαία Ενίσχυση - Παράδειγμα

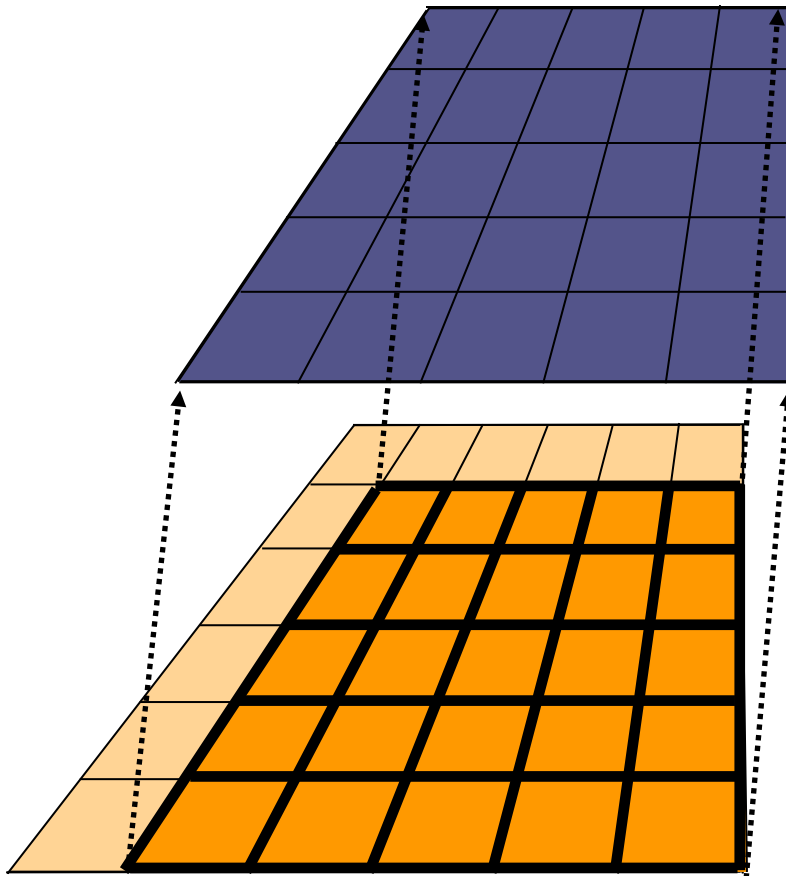

- Ποσό Αναφοράς: **€ 7.500**
- Επιλέξιμη έκταση: **36 ha**
- Έκταση αναφοράς: **25 ha**

- Αυτό αποδίδει 25 δικαιώματα αξίας εκάστου **€ 300.**

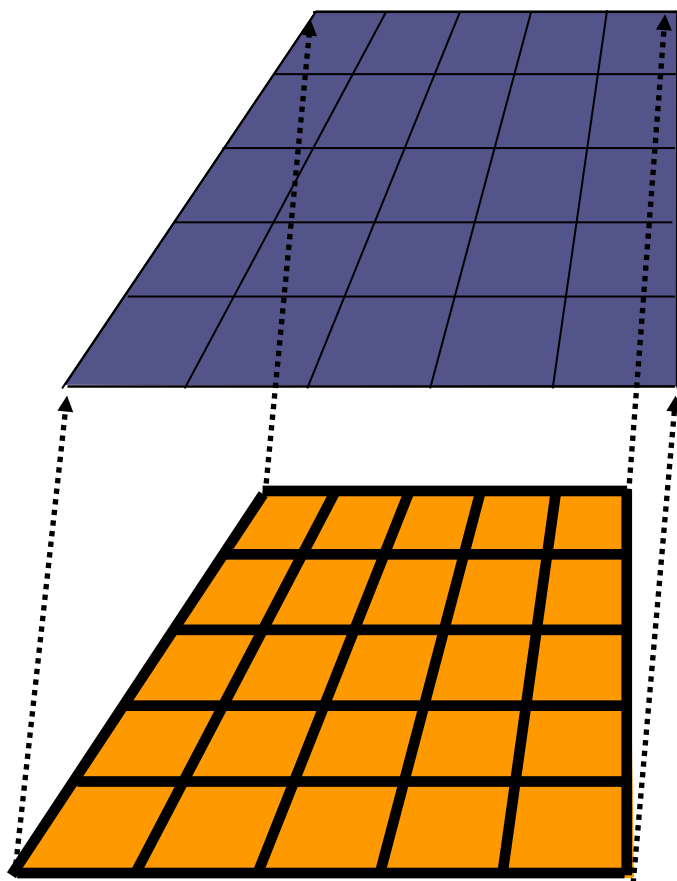
- **25 δικαιώματα** ενεργοποιούνται πλήρως (= € 7.500), εφόσον και μόνο ο παραγωγός έχει τουλάχιστον 25 ha επιλέξιμης έκτασης

Ενιαία Ενίσχυση - Παράδειγμα

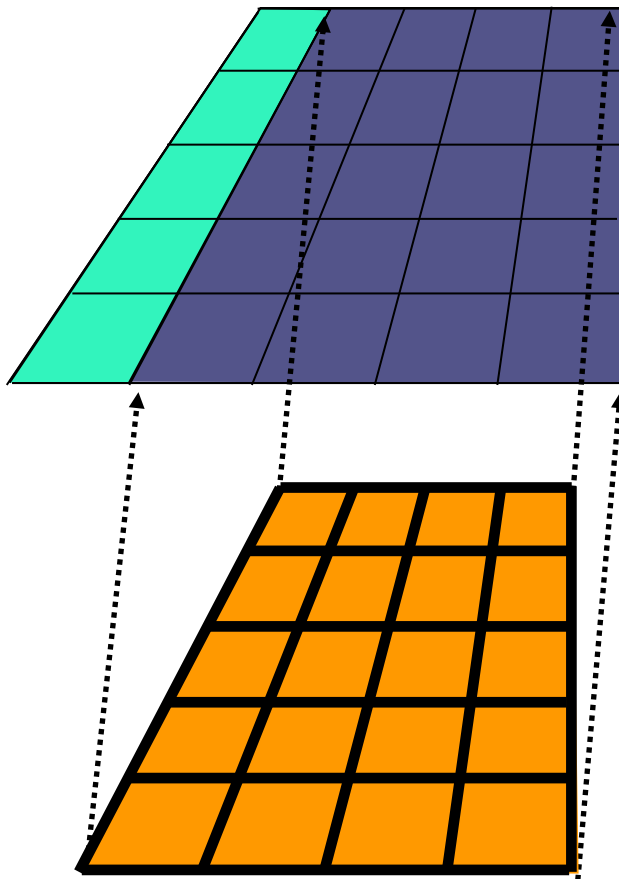
- Πώληση έως **11 ha** δεν έχει επίπτωση στην καταβολή της ενιαίας ενίσχυσης των **7.500 €**

Ενιαία Ενίσχυση - Παράδειγμα

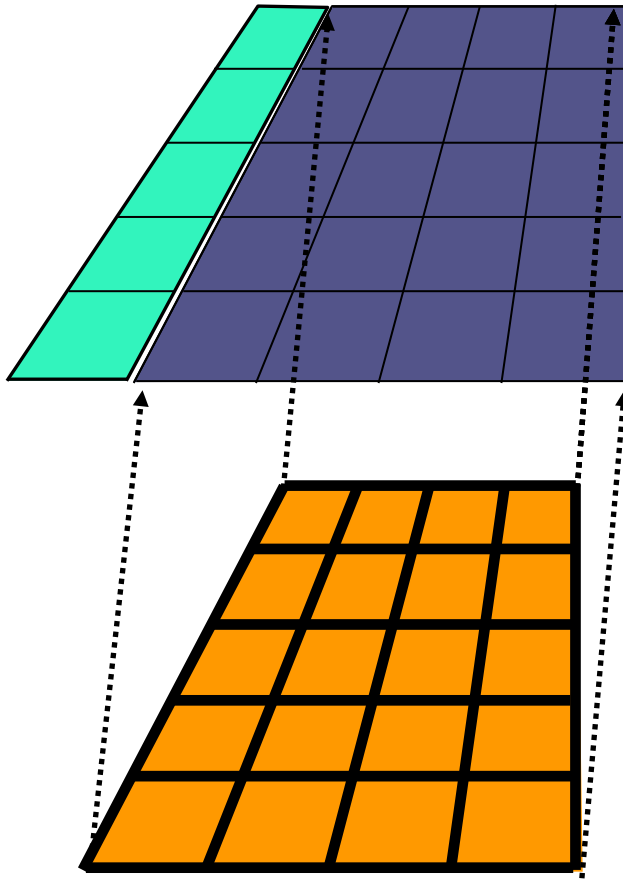
- Υπόθεση ότι τερματίζεται συμβόλαιο ενοικίασης για **5 ha**.

Ενιαία Ενίσχυση - Παράδειγμα

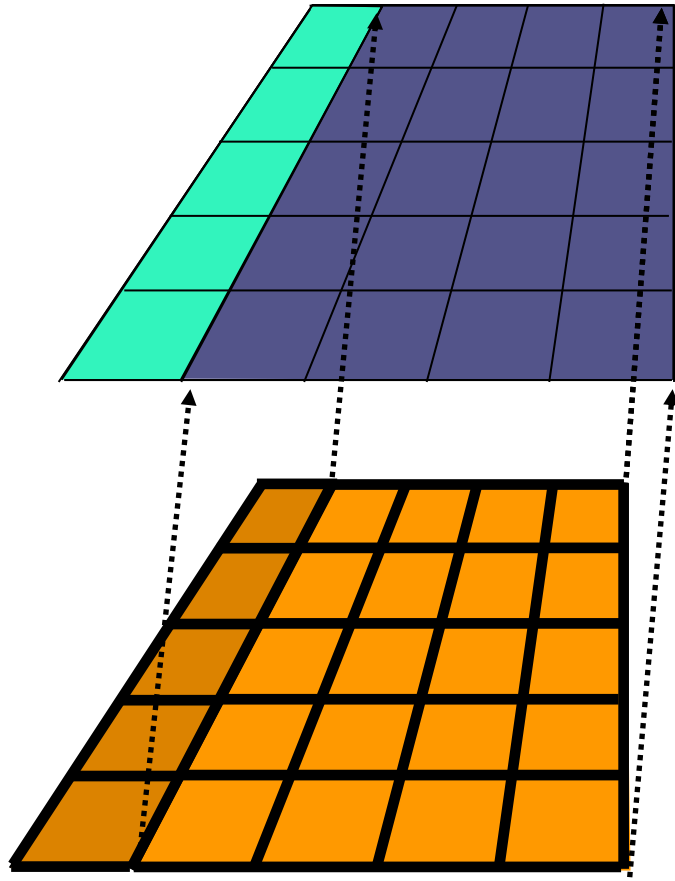
- Λήξη συμβολαίου ενοικίασης για **5 ha**, σημαίνει ότι 5 δικαιώματα μένουν απλήρωτα
- Ο παραγωγός έχει δύο επιλογές για τα αχρησιμοποίητα δικαιώματά του:

Ενιαία Ενίσχυση - Παράδειγμα

- Μπορεί να πωλήσει τα αχρησιμοποίητα δικαιώματα σε άλλους παραγωγούς

Ενιαία Ενίσχυση - Παράδειγμα

- Ή μπορεί να νοικιάσει ή να αγοράσει επιλέξιμη γη

Μοναδιαία αξία ατομικών δικαιωμάτων

$$\text{ΑΞΙΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ} = \frac{\text{ΠΟΣΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ}}{\text{ΕΚΤΑΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ}}$$

η αλλιώς μπορούμε να πούμε ότι:

$$\text{ΠΟΣΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ} = \text{ΕΚΤΑΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ} \times \text{ΑΞΙΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ}$$

Ειδικά δικαιώματα

- ▶ Αναφέρονται στις περιπτώσεις κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων που δεν διαθέτουν γεωργική γη ή έχουν στην διάθεση τους ελάχιστη γεωργική γη με αποτέλεσμα η αξία του δικαιώματος να υπερβαίνει τα 500 € το στρέμμα
- ▶ Υποχρέωση διατήρησης του 50% του ζωικού πληθυσμού που είχε κατά την περίοδο αναφοράς
- ▶ Μετατρέπονται σε κανονικά με την απόκτηση ανάλογης επιλέξιμης γης
- ▶ Μεταβιβάζονται ως σύνολο

Ανωτέρα Βία - εξαιρετικές περιπτώσεις

Εξαίρεση ενός ή περισσότερων ετών της περιόδου αναφοράς:

- ❖ Ο θάνατος του παραγωγού
- ❖ Η μακροχρόνια επαγγελματική ανικανότητα του παραγωγού που επηρέασε δυσμενώς πάνω από το 20% της παραγωγής της εκμετάλλευσης
- ❖ Φυσική καταστροφή που επηρέασε αρνητικά κατά τουλάχιστον 20% την παραγωγή της εκμετάλλευσης
- ❖ Σημαντική καταστροφή στις εγκαταστάσεις της εκμετάλλευσης
- ❖ Ζωικές ασθένειες

Ποσοστά αποδέσμευσης και ποιοτικό παρακράτημα

- ❖ **Πλήρη Αποδέσμευση** σε Αροτραία, Ελαιόλαδο, Καπνό, Βοειδή, Αγοπρόβατα
- ❖ **Μερική Αποδέσμευση** στο Βαμβάκι, 65% αποδέσμευση και στρεμματική ενίσχυση 54,65 €/στρέμμα για 3.700.000 στρέμματα

Εθνικό απόθεμα

- **Στόχος** η χορήγηση ατομικών δικαιωμάτων σε νεοεισερχόμενους παραγωγούς και στην εν μέρει αποζημίωση των αγροτών εκείνων που την περίοδο 2000-2002 πραγματοποίησαν παραγωγικές επενδύσεις
- 2% επί των ποσών αναφοράς όπως αυτά υπολογίζονται για την περίοδο 2000-2002
- **Περιορισμοί:**
 - ✓ η αξία εκάστου δικαιώματος δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 750 €
 - ✓ πρέπει να ενεργοποιούνται κάθε χρόνο για μια πενταετία

Δικαιούχοι εθνικού αποθέματος

- ▶ Εκίνησαν γεωργική δραστηριότητα μετά την 31^η Δεκεμβρίου 2002 ή εντός του 2002 αλλά δεν εισέπραξαν άμεσες ενισχύσεις για το έτος αυτό
- ▶ Μέχρι την 15^η Μαΐου του 2005 προέβησαν σε επενδύσεις αύξησης της δυναμικότητας της εκμετάλλευσης ή αγόρασαν δικαιώματα πριμοδότησης (εκτάσεων ή ζώων)

Διαχείριση ατομικών δικαιωμάτων

- ❑ Υπεύθυνος φορέας ΟΠΕΚΕΠΕ
- ❑ Ενεργοποίηση με την υποβολή αίτησης
- ❑ Πληρωμή μεταξύ Δεκεμβρίου τρέχοντος έτους και Ιουνίου του επομένου έτους
- ❑ Υποχρεώσεις παραγωγού:
 - ✓ Να διαθέτει ανάλογη γεωργική γη (συμπεριλαμβάνονται και οι βοσκότοποι)
 - ✓ Απαγορεύεται η καλλιέργεια φρούτων, λαχανικών
 - ✓ Εφαρμογή των πρότυπων πολλαπλής συμμόρφωσης σε όλη την έκταση της εκμετάλλευσής του
 - ✓ Ενεργοποίηση των δικαιωμάτων τουλάχιστον μια φορά την τριετία

Διαχείριση ατομικών δικαιωμάτων

Τα δικαιώματα μεταβιβάζονται:

- ✓ Με πώληση ή με οποιαδήποτε άλλη οριστική μεταβίβαση, με ή χωρίς την αντίστοιχη γεωργική γη. Σε περίπτωση πώλησης, με ή χωρίς γη, παρακρατείται το 5% της χρηματικής αξίας των μεταβιβαζόμενων δικαιωμάτων υπέρ του εθνικού αποθέματος
- ✓ Με ενοικίαση μόνο μαζί με την αντίστοιχη γεωργική γη. Σε περίπτωση ενοικίασης δεν υπάρχει παρακράτηση υπέρ του εθνικού αποθέματος.
- ✓ Μέσω κληρονομιάς ή γονικής παροχής στον ή στους διαδόχους της εκμετάλλευσης. Σε αυτή την περίπτωση δεν υφίσταται παρακράτηση υπέρ του εθνικού αποθέματος

Δυναμική Διαφοροποίηση (Modulation)

- ◆ Οι Άμεσες Ενισχύσεις μειώνονται κατά ένα ποσοστό σταδιακά από 3% (2005) έως 5% (2007).
- ◆ Για τις εκμεταλλεύσεις που λαμβάνουν μέχρι € 5,000, οι παρακρατήσεις επιστρέφονται
- ◆ Οι εξοικονομούμενοι πόροι διατίθενται για μέτρα ανάπτυξης της υπαίθρου (Β' πυλώνας):
 - Περίπου το 80% τουλάχιστον των εξοικονομούμενων πόρων επιστρέφει στο ΚΜ
 - Ενώ το υπόλοιπο περίπου 20% ανακατανέμεται μεταξύ των ΚΜ βάσει κριτηρίων συνοχής (δείκτες γεωργικής έκτασης, ΑΕΠ και απασχόλησης)
- ◆ Ρήτρα επανεξέτασης των ποσοστών μειώσεων: Σε περίπτωση που απαιτηθούν μελλοντικά πρόσθετοι πόροι για την χρηματοδότηση των μεταρρυθμίσεων στις Κ.Ο.Α. (π.χ. γαλακτοκομικά, ζάχαρη). (Δημοσιονομική Πειθαρχία)
- ◆ Τα ποσά που αναλογούν στην Ελλάδα ανέρχονται για το 2006 σε 47,5 εκατ. € για το 2007 σε 59 εκατ. €, τα έτη 2008 και 2009 σε περίπου 60 εκατ. € και για κάθε έτος της περιόδου 2010-2012 σε περίπου 56,5 εκατ. €

Σύστημα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών

- Μέχρι 1/1/2007 τα ΚΜ έχουν την υποχρέωση να συστήσουν ένα σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών με σκοπό να βοηθήσει τους παραγωγούς:
 - Διαχείριση της γης
 - Τήρηση των προτύπων πολλαπλής συμμόρφωσης
- Σύμβουλοι μπορεί να είναι:
 - Δημόσιες αρχές
 - Πιστοποιημένοι ιδιωτικοί φορείς
- Προτεραιότητα δίνεται σε παραγωγούς που λαμβάνουν ετησίως πάνω από 15.000 € σε άμεσες ενισχύσεις
- **Ακόμα το μέτρο δεν έχει εφαρμοστεί. Έχουν καταρτιστεί οι πίνακες των Συμβούλων . Φορέας ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ (ΟΠΕΓΕΠ)**

Ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων

- ✦ Πριμοδότηση ποιότητας σκληρού σίτου: 4 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 6.170.000 στρέμματα.
- ✦ Εδική στρεμματική ενίσχυση για το ρύζι: 56,1 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 203.000 στρέμματα
- ✦ Στρεμματική ενίσχυση για καρπούς με κέλυφος: 12 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 411.000 στρέμματα. (αμύγδαλα, τα φουντουκιά, τα καρύδια, τα φιστίκια Αιγίνης και τα χαρούπια)
- ✦ Ενίσχυση για αποξηραμένες ζωοτροφές: 33 € ανά τόνο
- ✦ Ενίσχυση για ενεργειακές καλλιέργειες 4,5 € ανά στρέμμα

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

❖ Αντιμετωπίζει παράγοντες της τότε συγκυρίας

- εναρμόνιση με προτάσεις Π.Ο.Ε. (ένταξη ενισχύσεων στο πράσινο κουτί)
- δημοσιονομική στενότητα

❖ Πιθανοί κίνδυνοι:

- έξοδος οριακών εκμεταλλεύσεων;
- ανατροπή ισορροπίας στην παραγωγή;
- έλλειψη πρώτων υλών για την μεταποιητική βιομηχανία;

❖ Λύση:

- μερική αποδέσμευση ενισχύσεων (π.χ. κατά 50%)
- διαφύλαξη αναγκών παραγωγής στις μειονεκτικές περιοχές

Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα μερικής αποδέσμευσης

- ▶ Αποφυγή εγκατάλειψης γεωργικής γης/παραγωγής
- ▶ Εξασφάλιση σταθερής προσφοράς στον δευτερογενή τομέα (μεταποίηση – βιομηχανία τροφίμων)

ΑΛΛΑ:

- ▶ Μεγαλύτερη διοικητική επιβάρυνση – περισσότεροι έλεγχοι (δύο παράλληλα συστήματα)
- ▶ Πρωτογενής τομέας λιγότερο προσανατολισμένος στις απαιτήσεις της αγοράς με αποτέλεσμα να περιορίζονται τα περιθώρια κέρδους του παραγωγού

Πλεονεκτήματα Αποδέσμευσης

- ✓ Ενδυνάμωση της διαπραγματευτικής θέσης των ενεργών γεωργών:
 - ➔ Διατηρείται το σημερινό επίπεδο στήριξης & οι παραγωγοί αποκτούν ένα σημαντικό περιουσιακό στοιχείο (δικαιώματα πληρωμής)
- ✓ Απαλλαγή από την υποχρέωση παραγωγής συγκεκριμένου προϊόντος:
 - ➔ Επιχειρηματική ελευθερία
- ✓ Διατήρηση της σύνδεσης μεταξύ ενισχύσεων και γης:
 - ➔ Γεωργία περισσότερο φιλική στο περιβάλλον μέσω της πολλαπλής συμμόρφωσης (“cross-compliance”)
- ✓ Ενισχύει την διαπραγματευτική θέση της ΕΕ στο πλαίσιο του ΠΟΕ:
 - ➔ Το μεγαλύτερο μέρος της στήριξης μεταφέρεται στο «πράσινο κουτί» & γίνεται συμβατό με τις διεθνείς υποχρεώσεις
- ✓ Ενσωμάτωση όλων των διαφορετικών τύπων Α.Π. στην ενιαία ενίσχυση:
 - ➔ Σημαντική απλούστευση διαδικασιών χορήγησης των Α.Π.

Μειονεκτήματα Αποδέσμευσης

- ✓ Προβλήματα εφαρμογής, συντονισμού των ελέγχων και αύξηση διοικητικού κόστους κατά την μεταβατική περίοδο:
- ✓ Παγίωση των ανισοτήτων στο επίπεδο στήριξης μεταξύ προϊόντων και περιοχών
- ✓ Κίνδυνος μείωσης της παραγωγής σε ορισμένους κλάδους
- ✓ Κίνδυνος εγκατάλειψης της παραγωγής και αγροτικών γαιών, ιδιαίτερα στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές

Πιθανές επιπτώσεις της εφαρμογής της νέας ΚΑΠ στην Ελληνική Γεωργία

- ✦ Εγκατάλειψη της γεωργικής γης δεν αναμένεται βραχυχρόνια ή θα είναι πολύ περιορισμένη και σε οριακές περιοχές.
- ✦ Μεταφορά δικαιωμάτων από λιγότερο αποδοτικούς γεωργούς σε γεωργούς με μεγαλύτερη αποδοτικότητα.
- ✦ Αύξηση του μέσου μεγέθους της εκμετάλλευσης.
- ✦ Ο ρυθμός μείωσης του αγροτικού πληθυσμού αναμένεται να αυξηθεί.
- ✦ Ο ρυθμός μείωσης του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων αναμένεται να επιταχυνθεί.
- ✦ Εφαρμογή λιγότερο εντατικών μεθόδων παραγωγής (Περιβαλλοντικοί περιορισμοί, μείωση εργατικού δυναμικού, μικρότερες εγγυημένες τιμές).
- ✦ Μεταβολές στην αγορά γης λόγω της κεφαλαιοποίησης των ενισχύσεων σε αξία γης.
- ✦ Μεγαλύτερη ευελιξία στις αποφάσεις των γεωργών που τώρα θα είναι περισσότερο προσανατολισμένες στην αγορά.
- ✦ Δεν αναμένονται αλλαγές στο κόστος των εισροών.